

POSTANOWIENIE

Dnia 23 stycznia 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Korzeniowski

po rozpoznaniu na posiedzeniu 23 stycznia 2024 r w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej zażalenia adw. A. P. obrońcy M. G. - sędziego Sądu Apelacyjnego w [...] w stanie spoczynku, na postanowienie Sądu Najwyższego z 6 kwietnia 2023 r., sygn. akt I ZB 11/23,

postanowił

1. zażalenie na punkt drugi zaskarżonego postanowienia pozostawić bez rozpoznania;
2. utrzymać w mocy punkt trzeci zaskarżonego postanowienia.

UZASADNIENIE

Postanowieniem Sądu Najwyższego z 6 kwietnia 2023 r., wydanym w sprawie o sygn. akt I ZB 11/23, z wniosku obrońcy sędziego Sądu Apelacyjnego w [...] w stanie spoczynku M. G. - adw. A. P. o zbadanie spełnienia przez SSN P.W. wymogów niezawisłości i bezstronności z uwzględnieniem okoliczności towarzyszących jego powołaniu i jego postępowaniu po powołaniu, w sprawie o sygn. akt I ZI 56/22, na posiedzeniu w przedmiocie dopuszczalności rozpoznania wniosku, Sąd Najwyższy postanowił, na podstawie art. 193 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483 ze zm.) oraz art. 33 ust. 3 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (tekst jednolity: Dz. U. z 2019 r. poz. 2393) przedstawić Trybunałowi Konstytucyjnemu następujące pytania prawne:

„1. Czy art. 29 § 4 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (tekst jednolity: Dz. U. z 2021 r., poz. 1904 ze zm.) w części obejmującej wyraz

„wyłącznej”, jest zgodny z art. 179 w związku z art. 144 ust. 3 pkt 17 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej?,

2. Czy art. 29 § 5 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym w części obejmującej wyrazy „okoliczności towarzyszących jego powołaniu i”, jest zgodny z art. 179 w związku z art. 144 ust. 3 pkt 17 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej?,

3. Czy art. 29 § 5 w związku z art. 29 § 15 oraz z art. 29 § 18 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym w zakresie, w jakim dopuszczalne jest wyłączenie sędziego z powodu jakiejkolwiek okoliczności odnoszącej się do procedury powołania tego sędziego przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa do pełnienia urzędu, jest zgodny z art. 179 w związku z art. 144 ust. 3 pkt 17 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej?”,

W punkcie drugim postanowienia Sąd Najwyższy, na podstawie art. 42 pkt 4 i art. 43 ust. 2 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym zgłosił udział Sądu Najwyższego w postępowaniu przed Trybunałem Konstytucyjnym wszczętym niniejszymi pytaniami prawnymi oraz jako przedstawiciela Sądu Najwyższego wyznaczył sędziego Sądu Najwyższego K. Z.

Natomiast w punkcie trzecim postanowienia, na podstawie art. 22 § 1 k.p.k. Sąd Najwyższy zawiesił postępowanie przed Sądem Najwyższym.

Postanowienie to w zakresie pkt II i III, tj. w części odnoszącej się do wyznaczenia się przez Sędziego K. Z. na przedstawiciela Sądu Najwyższego w postępowaniu przed Trybunałem Konstytucyjnym oraz zawieszenia prowadzonego postępowania, zaskarżył zażaleniem z 26 kwietnia 2023 r., adw. A. P. – obrońca sędziego w stanie spoczynku M. G.

Zaskarżonemu postanowieniu adw. A. P. zarzucił obrazę przepisów prawa procesowego mającą wpływ na treść wydanego orzeczenia w postaci naruszenia art. 41 § 1 k.p.k. w zw. z art. 42 § 1 i 3 k.p.k. w zw. z art. 22 § 1 k.p.k., art. 45 ust. 1 Konstytucji, art. 6 ust. 1 Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności, a także art. 14 ust. 1 Międzynarodowego Paktu Praw Obywatelskich i Politycznych poprzez uczestniczenie w sformułowaniu i ogłoszeniu zaskarżonego orzeczenia Członka Składu Orzekającego, co do którego został

złożony wniosek o wyłączenie, który nie został rozpoznany przed sformułowaniem, rozpoznaniem i ogłoszeniem zaskarżonej uchwały, co mogło mieć istotny wpływ na treść orzeczenia, podczas gdy prawo do rozpoznania sprawy przez niezawisły i bezstronny sąd jest istotnym elementem prawa do rzetelnego procesu, w szczególności, iż okoliczność, że Sędzia pomimo złożenia stosownego wniosku o wyłączenie podjął się merytorycznego rozstrzygnięcia sprawy, pomimo ustawowej sankcji bezskuteczności takiej decyzji procesowej sama w sobie również stanowi okoliczność wywołującą uzasadnioną wątpliwość co do bezstronności Sędziego, żadna bowiem okoliczność faktyczna czy też prawna nie uzasadniała podjęcia tych czynności przed merytorycznym rozpoznaniem złożonego przez obrońcę wniosku o wyłączenie.

Podnosząc ten zarzut skarżący wniósł o uchylenie przedmiotowego postanowienia w zaskarżonym zakresie i skierowanie sprawy do rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Sędzia K.Z. skierował swoją uwagę na uniwersalną kwestię ustrojową o znaczeniu podstawowym – konstytucyjnym, co nie jest i nie może być zarzucane, nawet gdy pytanie prawne skierował do Trybunału Konstytucyjnego przed rozpoznaniem wniosku o jego wyłączenie.

Procesowo nie jest to sytuacja uzasadniająca wyłączenie sędziego od rozpoznania sprawy, jako że może zdarzyć się, iż sędzia podejmuje czynności w sprawie, choć został złożony wniosek o jego wyłączenie. Prawodawca uwzględnił taką sytuację w regulacji procesowej, bowiem po zmianie art. 42 § 3 k.p.k., dopiero z chwilą wyłączenia sędziego czynności procesowe dokonane z jego udziałem po złożeniu wniosku stają się bezskuteczne.

Nie podlega zaskarżeniu pkt II postanowienia, albowiem dotyczy uznania za celowe przez Sąd Najwyższy zgłoszenia udziału w postępowaniu przed Trybunałem Konstytucyjnym i wyznaczenia przedstawiciela Sądu Najwyższego w tym postępowaniu na podstawie art. 42 pkt 4 i art. 43 ust. 2 ustawy z 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym, w osobie SSN K.Z.

W tym zakresie zażalenie należało pozostawić bez rozpoznania jako niedopuszczalne.

W pozostałym zakresie zażalenie nie zasługiwało na uwzględnienie.

Zarzut odnoszący się do rozstrzygnięcia zawartego w punkcie III zaskarżonego postanowienia jest chybiony. Zawieszenie postępowania w sprawie I ZB 11/23 do czasu ostatecznego rozstrzygnięcia Trybunału Konstytucyjnego było zasadne.

Postanowienie o zawieszeniu postępowania znajduje swoją podstawę w treści przepisu art. 22 § 1 k.p.k., zgodnie z którym, jeżeli zachodzi długotrwała przeszkoda uniemożliwiająca prowadzenie postępowania, postępowanie zawiesza się na czas trwania przeszkody.

W doktrynie za przykład przeszkody natury prawnej podaje się skierowanie do Trybunału Konstytucyjnego na podstawie art. 193 Konstytucji RP pytania prawnego co do zgodności aktu normatywnego z Konstytucją RP, ratyfikowanymi umowami międzynarodowymi lub ustawą, jeżeli od odpowiedzi na to pytanie zależy rozstrzygnięcie sprawy toczącej się przed sądem, jeśli tylko istnieją podstawy do przyjęcia, że wyczekiwanie na rozstrzygnięcie Trybunału Konstytucyjnego będzie długotrwałe (zob. Z. Gostyński, Nowe podstawy zawieszenia, s. 228). (J. Skorupka (red.), Kodeks postępowania karnego. Komentarz, Wyd. 6, Warszawa 2023). Podobnie jest w procedurze cywilnej – art. 177 § 1 pkt 3¹ k.p.c.

Wystąpienie z pytaniem prawnym do Trybunału Konstytucyjnego ma podstawę w art. 193 Konstytucji RP i stanowi długotrwałą przeszkodę uniemożliwiającą prowadzenie postępowania, gdyż od odpowiedzi Trybunału zależy rozstrzygnięcie w sprawie o sygn. akt I ZB 11/23.

Kierując się powyższym Sąd Najwyższy rozstrzygnął jak na wstępie.

[M. T.]

[ms]

